

בתי הדין הרבניים
בבית הדין הרבני הגדול ירושלים

“רשות שיפוטית שהוגשה לפניה תביעה – חייבת לדון בה ואין היא יכולה להיפטר מחובתה.”

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1419553/6

בבית הדין הרבני הגדול ירושלים

לפני כבוד הדיינים:

הרב שלמה שפירא, הרב ציון לוזיאילוז, הרב מאיר פרימן

המערערת: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד שלי גמליאלי)

נגד

המשיב: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד שולמית אלדן)

הנדון: זכות בעל דין שהרכב מלא ידון בשינוי הסדר שנקבע; אין להניאו מלעמוד עליה באיום סרק של חיוב הוצאות או בהעלאת פקפוק בכשרות הגט

פסק דין

לפני בית הדין מונח ערעור האם על החלטת בית הדין בדן יחיד לדחות את תביעתה על הסף מבלי לקיים דיון לגופה של תביעה. למשיב ניתנה זכות תגובה, אך הלה לא הגיב בזמן שנקצב לו.

נקדים את העובדות בקצרה:

הצדדים נישאו ביום .....; לצדדים בת משותפת. הבעל הפעיל אלימות כנגד האישה הוצאו כנגדו צוי הגנה, והבעל נאסר בגין אלימותו.

בית הדין קבע שעל הצדדים להתגרש ואף הטיל על הבעל צווי הגבלה. הבעל היה במעצר עקב אלימותו, אך סירב להתגרש עקב טענותיו בנוגע להסדרי השהות בינו לבין בתו. לאחר דיון ארוך בנושא זה התגרשו הצדדים בי"ז באדר א' התשפ"ד (26.2.24) בעת שהבעל – האב שהה במעצר.

במועד סידור הגט נכתב ונחתם הסכם גירושין בין הצדדים, הסכם הקובע את הסדרי השהות בין האב לבת, בין בעת שהותו בכלא ובין לאחר שחרורו. כמו כן ניתנה התחייבות של האם להביא את הבת לביקורים בכל כלא שבו יהיה האב כלוא.

בהסכם שהוגש נערכו תיקונים בכתב יד של הדיין הרב [א'] והוא שאישרו ונתן לו תוקף של פסק דין.

בכ' באלול התשפ"ד (23.9.24) הוגשה תביעת האם לשינוי הסדרי השהות עקב שינוי נסיבות קיצוני, לטענתה. למוחרת, בכ"א באלול התשפ"ד (24.9.24) ניתנה החלטת הרב [א'] הדוחה את בקשתה ומורה על סגירת התיק, וזו לשון ההחלטה:

בקשה לשינוי הסכם בעניין זמני השהות:

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

בית הדין מבהיר כי ההסכם נעשה כאשר האישה מיוצגת ולאחר ששקלו הצדדים את כל השיקולים ביחס לזמני השהות עם הקטינה.

בית הדין מבהיר כי ניסיון לבטל את ההתחייבויות של המבקשת בהסכם לאחר שהאיש קיים את חלקו בהסכם במלואו הינו מעשה רמייה.

בית הדין לא רואה שום סיבה משמעותית או שינוי נסיבות המהווים עילה לשינוי הסכם.

הבקשה נדחית על הסף.

לנוכח העובדה שהחתום מטה אישר את ההסכם בדין יחיד בהסכמת הצדדים הרי שהחלטה זו ניתנת בדין יחיד.

לנוכח העובדה שבית הדין לא הזקיק את האב להגיב ובית הדין סבור שאין מקום לדיון בבקשה הרי שלפנים משורת הדין לא מחייב בית הדין את המבקשת בהוצאות.

ככל והמבקשת תתעקש על קיום דיון בבקשתה, ויתקיים דיון בהרכב מלא, ובקשתה תידחה – ישקול בית הדין להטיל עליה הוצאות כבודות.

בנוסף, ככל והאם תנסה לבטל את ההסכם הרי שיעלה פקפוק בכשרות הגט ובית הדין יוציא החלטה לעיכוב נישואין ביחס למבקשת.

המזכירות תסגור את התיק.

הערעור שלפנינו הוא בעקבות דרישת המערערת למצות את זכותה, שבית הדין בהרכבו המלא יקבע דיון לדון בבקשתה ושהרכבו המלא של בית הדין ייתן החלטתו בבקשתה לשינוי הסדרי השהות, עקב שינוי נסיבות, או התאמתם למציאות שנוצרה.

כאמור, תגובת האב לערעור לא נמסרה. מאידך גיסא הגישה האם לתיק בית הדין מסמכים נוספים המחזקים, לדבריה, את טענתה על שינוי הנסיבות הנטען.

בית הדין מקבל את הערעור ואינו מוצא צורך לערוך תחילה דיון לגופו של ערעור, וזאת אף ללא עיון בכתב התביעה בבית דין קמא ובמסמכים הנוספים שהוצגו לנו.

ונקדים מושכלות יסוד על פי ההלכה ועל פי החוק, מושכלות שנכון היה שבית הדין קמא יקפיד עליהן.

על פי הדין, בית דין שהוגשה בפניו תביעה חייב לדון בה וזו מצוות עשה של 'בצדק תשפט עמיתך', כמבואר באור זרוע (פסקי סנהדרין סימן ד, והובא בהגהות אשרי ריש סנהדרין):

ופירשו ריב"א ורבינו שמשון בר אברהם זצ"ל דדוקא 'אחד רך ואחד חזק', אבל שניהם חזקים – אפילו קודם שידע להיכן הדין נוטה, משתשמע דבריהם אי אתה רשאי לומר "איני נזקק לכם", וחייב ליטפל בדינם דמצות עשה היא דכתיב "בצדק תשפט עמיתך".

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

משכך בית הדין שהוא בית הדין קבוע אינו יכול להשתמש מלדון וחובה עליו לדון. החובה לדון היא על בית הדין בהרכבו המלא, שהרי הסדרי השהות הם עניינים על ריב שעל פי ההלכה צריכים שלושה, ובפרט בנידון דידן, שההסכם מחייב בהוצאות אם יופר והווי דיני ממונות.

נוסיף ונאמר: העניין הנתבע הוא הסדרי השהות של האב עם הבת. עניין זה תלוי בטובת ובצורכי הבת, ואם יש אפילו חשש רחוק של סכנה או נזק יש לפעול להסירו. משכך אף אם נחתם הסכם, אם ההסכם סותר את טובת הבת – לא האם ולא האב רשאים לוותר על טובתה, ועל בית הדין לבחון את הדברים אפילו יהיה זה בניגוד להסכם, שהרי ברור שההורים לא רשאים להתחייב בניגוד לטובתה. קל-וחומר אם העניין הנטען הוא שינוי נסיבות, ואין זה נתון לשיקול דעתו של דיין יחיד אפילו אם הוא שאישר את ההסכם, שהיה רשאי לאשרו אך זה גם בתנאי שאין זה סותר את טובת הבת.

ומעתה נבוא גם לפן החוקי.

רשות שיפוטית שהוגשה לפניה תביעה – חייבת לדון בה ואין היא יכולה להיפטר מחובתה. הדברים מפורשים בפסיקת בג"ץ 5376/08 שלום סמיה נ' בית הדין הרבני האזורי בתל אביב (2010):

חזוק נוסף למסקנה זו ניתן לדלות מן העקרון הרחב, החל על כל ערכאה שיפוטית באשר היא, אשר על פיו משמוגש הליך שיפוטי בפני ערכאת שיפוט מוסמכת, מוטלת עליה חובה לדון ולהכריע בו. אין ערכאת שיפוט רשאית לומר כי על אף שקנויה בידיה סמכות שיפוט היא אינה רוצה, משיקוליה שלה, להפעיל את סמכותה ולהכריע בהליך. קיום סמכות שיפוט להכריע בהליך משמעו חובה להכריע, להבדיל מאופציה או רשות להכריע.

הסמכות השיפוטית והחובה להפעילה עם הגשת הליך צועדות יד ביד באין מפריד. לפיכך, משהוגשה בפני בית הדין האזורי תביעת הרכוש הנכרכת, והוא קנה סמכות לדון בה, היתה עליו חובה לדון ולהכריע בה; בית הדין לא היה רשאי ביוזמתו לסרב להכריע ולדחות ביוזמתו את התביעה בלא הכרעה בה. הפעלת הסמכות השיפוטית אינה בגדר אופציה, אלא היא בגדר חובה המוטלת על הערכאה השיפוטית כחלק בלתי נפרד מהאחריות הרובצת עליה ליתן שירות שיפוטי לציבור המתדיינים המבקש הכרעה שיפוטית במחלוקותיו. האחריות והחובה להכריע בהליך משפטי שהוגש בפני ערכאה שיפוטית מוסמכת טבועים באופייה של הפונקציה השיפוטית, והם חלק בלתי נפרד ממנה.

אכן,

הזכות לשבת בדין היא גם חובה לעשות כן.

חובה זו היא בראש וראשונה כלפי מערכת השפיטה, כחלק מתפקידו המוסדי של השופט ומהצרת האמונים שלו. חובה זו

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

מעוגנת אף בכללי האתיקה של השופטים (תשנ"ג), הקובעים כי "שופט יטפל וידון בכל תיק המועבר לטיפולו, בהתאם לחוק ולנהלים, אלא אם קיימים טעמים המחייבים כי יפסול עצמו מלדון בענין".

אולם החובה לשבת בדין אינה רק חובה של השופט כלפי מערכת השפיטה. זוהי חובה גם כלפי הצדדים, במסגרת הצורך בהשגת הכרעה צודקת וברורה, תוך זמן סביר. נוסף לכך, זוהי חובתו של השופט גם כלפי הציבור בכללותו, שציפייתו המוצדקת היא כי שופט לא יבור לו את התיקים, אלא ידון באלה המובאים לפניו. (יגאל מרזל דיני פסלות שופט 22, 23 (2006)).

כבר הובהר בפסיקה לא אחת כי הזכות לשבת במשפט היא גם חובה לעשות כן; השתחררות בלתי ראויה של השופט מהדיון וההכרעה במשפט פוגעת בהגינות המשפט, ועלולה לגרום לעיוות דין (ע"פ 2/95 מדינת ישראל נ' זינאתי, פ"ד מט(1) 39, 43 (1995); ע"פ 2113/91 מדינת ישראל נ' יהודה, פ"ד מה(3) 790 (1991); ע"א 6275/03 שגיא נ' סלע ([פורסם בנבו], 28.7.2003); ע"א 5939/01 ממזן נ' ממזן ([פורסם בנבו], 11.9.2001); המ' 258/65 מיקולינסקי נ' בית א.ב.ג. בע"מ, פ"ד יט(2) 647, 645 (1965); ע"פ 1816/90 גרשוני נ' מדינת ישראל ([פורסם בנבו], 11.6.1990); ע"פ 5756/95 עתאמנה נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 17.12.1995); ע"א 4160/90 שחר נ' מושנוב (לא פורסם, 29.7.1996); ע"פ 75/98 עציון נ' מדינת ישראל ([פורסם בנבו], 12.4.1998); ע"פ 5796/07 יום טוב נ' מדינת ישראל, פסקה 4 ([פורסם בנבו], 13.8.2007); בג"ץ 5364/94 ולנר נ' יו"ר מפלגת העבודה, פ"ד מט(1) 758, 814 (1995)).

בענין בג"ץ 321/60 לחם חי בע"מ נ' שר המסחר והתעשייה, פ"ד טו 197, 208 (1961), אומר השופט ויתקון: "השמירה על הסמכויות, שני לאווין בה שעלינו להיזהר מהם: אחד – שלא נחרוג מגדר סמכותנו; ואחד – שלא נהסס למצות אותה עד תומה."

וכפי שנקבע גם בבג"ץ 8754/00 רון נ' בית הדין הרבני הגדול, פ"ד נו(2) 625:

ככלל, כשקנתה ערכאה בישראל סמכות שיפוט לדון בתביעה שהוגשה לה, עליה לעשות שימוש בסמכותה ולהפעילה (ע"א 300/84 אבו עטיה נ' ערבטיסי [23], בעמ' 384 652) [...] הכלל הוא כי משקנתה ערכאה בארץ סמכות שיפוט, עליה להפעיל סמכותה. סטייה מכלל זה לא תיעשה כדבר שבשגרה.

משכך, משקנה בית הדין את הסמכות לדון בעניין הסדרי השהות והוגשה לפניו תביעה – עליו לדון בה כפי הכללים הקבועים בחקיקה ובתקנות הדיון, על בית הדין ולא על הדיין שאישר את ההסכם.

הנה זה פשוט שבכל תביעה או בקשה שהוגשה לבית דין חובה על בית הדין לקבוע מועד לדיון לשמוע את המבקש, לרשום פרוטוקול ולהוציא פסק דין מנומק באופן רחב או בקיצור, וכפי שנקבע בפרק ו' לתקנות הדיון.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

דיון בבית הדין יערך בהרכבו המלא של בית הדין אלא במקרה שההלכה והתקנות מאפשרות דיון בדיין יחיד, הסדרי שהות הם עניינים הנידונים בשלושה, ואין תוקף להחלטה שנותן דיין יחיד בעניינים אלו, וכפי שנקבע בסעיף 8(ה) לחוק הדיינים:

בית דין רבני אזורי ידון בשלושה; ואולם בענין מהענינים הבאים, שקבע השר בתקנות בהסכמת נשיא בית הדין הרבני הגדול ובאישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, הוא ידון בדיין אחד, אם לא הורה נשיא בית הדין הרבני הגדול הוראה אחרת לענין מסויים:

- (1) ענינים שלא על ריב;
- (2) צווים לעיקול נכסים או לעיכוב יציאה מהארץ;
- (3) כל ענין שבעלי הדין הסכימו עליו שיידון בדיין אחד;
- (4) ענייני סדר ומינהל;
- (5) עניינים הנדונים במעמד צד אחד.

עניין המשמורת והסדרי שהות לא כלול בעניינים המוחרגים, ומשכך הדבר צריך להיות ידון לפני הרכב בית הדין, וכך נכתב אף בתקנה ד' לתקנות הדיון.

נוסיף ונאמר: אישור הסכם אינו מקנה סמכות לערכאה שאישרה את ההסכם לדון בעניינים שקרו אחרי אישורו, ובוודאי אין הוא מקנה סמכות לדיין שאישרו. אכן ביטול הסכם ייערך לפני הערכאה שאישרה אותו, ולכאורה גם לפני הדיין שאישרו, אולם: במה דברים אמורים? במקרה שהפגם הוא בכריתת ההסכם או ששינוי הנסיבות הופך את ההסכם ללא צודק בעליל, אך לא באירוע שקרה אחרי אישורו.

עיינן מה שנכתב בפסק דין סימה אמיר (בג"ץ 8638/03):

ההלכה הפסוקה הכירה בקיומה של סמכות נילוויית, הטבועה בערכאה השיפוטית, ונגזרת מסמכותו המקורית של בית הדין הרבני מכח החוק, ומקנה לה, בנסיבות מיוחדות, כח שיפוט לחזור ולדון בענין שהכריעה בו בעבר. כזו היא, למשל, סמכות השיפוט של בית משפט ובית הדין לבטל פסק דין שניתן על ידם, המבוססת על הסכם בין הצדדים שנפל פגם בכריתתו. פגם מהותי כזה עשוי להביא לביטולו של ההסכם, ומכאן גם לביטולו של הפסק המבוסס עליו, והערכאה המוסמכת לדון לביטולו היא אותה ערכאה שנתנה את הפסק (בג"צ 124/59 גלאובהרדט נ' בית הדין האיזורי חיפה, פד"י י"ג 1490; ע"א 151/87 ארצי, חברה להשקעות נ' רחמני, פד"י מג(3) 489, 498-500). ביטוי נוסף לסמכות הנילוויית כאמור, מתרחש בהתקיים שינוי מהותי בנסיבותיו של ענין, אשר ארע לאחר מתן פסק דין בהסכמה, ההופך את המשך קיומו לבלתי צודק (פרשת סימה לוי, שם, עמ' 605-6; ע"א 442/83 קם נ' קם, פד"י לח(1) 767, 771; ע"א 116/82 לבנת נ' טולידאנו, פ"ד לט(2) 729, 732; ע"א 219/87 רחמני נ' שמש הדר, חברה קבלנית לבנין בע"מ ואח', פ"ד מג(3) 489, 498-500).

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ההכרה בסמכות נילוויית זו נועדה להביא לאיזון ראוי בין סופיות פסק הדין מחד, לבין האינטרס שלא להותיר על כנו פסק דין שאכיפתו הפכה, עקב שינוי הנסיבות, לבלתי צודקת באורח קיצוני. כן נתונה סמכות טבועה לערכאה השיפוטית, ולבית הדין בכלל זה, להמשיך ולהחזיק בידיה סמכות שיפוט לגבי נושא התלוי ועומד מלפניה עד לסיומו של ההליך. כל עוד לא ניתן פסק דין סופי נמשכת סמכות השיפוט עד אשר תסיים ערכאת השיפוט את מלאכתה. משניתן פסק דין סופי ובלתי מותנה, תמה המלאכה (פרשת סימה לוי, בעמ' 607; ע"א 420/54 אריאל נ' ליבוביץ, פ"ד ט 1337; רע"א 2919/01 דניאל אושרוביץ נ' יעל ליפה (פריד), פד"י נח (5) 592; י' זוסמן סדרי הדין האזרחי (מהדורה שביעית, תשנ"ה) 550).

אחד מביטוייה של הסמכות הנילוויית קשור בקיומה של "סמכות נמשכת" של בית הדין הרבני, אשר עיקרה בכך כי, בתנאים מסוימים, מקום שבת הדין דן בעבר בנושא מסוים, תוכר סמכותו הנמשכת לחזור ולדון בו. הסמכות הנמשכת נובעת אף היא מסמכותה הטבעית של הערכאה השיפוטית. תכליתה העיקרית לתת ביטוי לחובת הכבוד ההדדי והצורך בהרמוניה בין ערכאות השיפוט בינן לבין עצמן בהתקיים סמכות מקבילה ביניהן, וכדי למנוע התרוצצות בעלי דין מערכאת שיפוט אחת לאחרת. אולם כבר הובהר כי הסמכות הנמשכת לא נועדה לערער או לגרוע מהסמכויות המקוריות הנתונות לערכאות השיפוט על פי החוק. תכליתה היא, מעיקרה, "להקנות סמכות לביטולה או לשינוייה של החלטה קודמת, וזאת עקב שינוי שחל בנסיבות שהחלטה הראשונה יסדה עצמה עליהם" (דברי השופט חשין בפרשת סימה לוי, שם, עמ' 608, 610). כאלה הם עניינים של מזונות ילדים והחזקת ילדים, שעל פי עצם טיבם הם חשופים לשינויי נסיבות מהותיים, ולפיכך מוקנית לגביהם סמכות טבועה לערכאת השיפוט המקורית לחזור ולעיין בהם מחדש, עם היווצר התנאים המתאימים לכך.

אם הייתה מונחת תביעה לביטול ההסכם בגלל פגם שנפל באישורו, אכן היה מקום לומר שמי שאישר את ההסכם הוא שצריך לקבוע אם אושר כדין, והיה מקום לומר שהדין שאישר את ההסכם הוא שידון בביטולו בשל בעיה בכריתתו או משום שהנסיבות השתנו וההסכם אינו צודק (למשל העברת משמורת מהאם לאב ההופכת את חיוב המזונות לא צודק).

לעומת זאת אישור הסכם לכשעצמו אינו מעניק סמכות לערכאה שאישרה אותו סמכות נמשכת, כמפורש רבות בפסיקה המשפטית ועיין למשל מה שכתבו בזה בבג"ץ 6929/10 פלונית נ' בית הדין הרבני הגדול (2013):

רואה אני לנכון להתעכב על התנאי הראשון המוזכר שם, המכונה בפסיקתנו בצמד המילים "דן ופסק" או מילים בעלות משמעות דומה. משמעותו של תנאי זה בקצרה היא כי "במקום בו דנה ופסקה אחת הערכאות מכוח סמכות שיפוט מקורית, לגופה של סוגיה בעלת אופי מתמשך, אותה ערכאה תמשיך להחזיק בסמכות שיפוט כלפי התדיינות נוספת בסוגיה" (דברי בפרשת פלונית (2010), בפסקה 11).

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

זהו כלל ידוע ומושרש בדיני המשפחה, והוא קדם בהרבה לפרשת פלונית (2008) הנזכרת (ראו, מבין רבים: ע"א 359/75 יהלומי נ' יהלומי, פ"ד לא(2) 26, 25 (1977); פרשת פלמן, בעמ' 136; בג"ץ 2898/03 פלונית נ' בית הדין הרבני הגדול, פ"ד נח(2) 550, 563 (2004) (להלן: פרשת פלונית (2004))).

לפי כלל זה, בין היתר, אישור של הסכם בענייני משפחה בערכאה משפטית ללא דיון לגופו של ההסכם איננו נחשב כדיון מהותי בתוכנו, ולכן איננו מקיים את התנאי של "דן ופסק" (ע"א 413/85 רוט, קטינה נ' רוט, פ"ד מ(1) 825, 839 (1986); בג"ץ 9539/00 איתן נ' בית הדין הרבני האזורי ירושלים, פ"ד נו(1) 125, 133 (2001); פרשת חליווה, בעמ' 640; פרשת פלונית (2010), בפסקה 12).

עמד על כך השופט א' א' לוי, בציינו כי

אישור פורמאלי של הסכם, שהונח בפניה של ערכאה שיפוטית אך היא לא ירדה לתוכנו ולא הכריעה דבר לגביו, לא יוכל – ככלל – לשמש בסיס להכרה בסמכותה הנמשכת (פרשת פלונית (2008), בפסקה 9).

כפי שמראות האסמכתאות הרבות שהובאו בעניין זה בכל אחת מן הפרשות המוזכרות לעיל, הדברים נפסקו שוב ושוב בענייני הסכמי גירושין ואף באופן ספציפי בעניין מזונות ילדים, וכאמור – אין הם חדשים עמנו.

במקרה שבו ההסכם אושר ללא הליך של 'דן ופסק' אין אישורו מקנה סמכות לערכאה שאישרה אותו לדון בו אם אירע שינוי נסיבות, והוא הדין שאין הוא נותן סמכות לדיין שאישר את ההסכם לדון בשינוי ההסכם אם אירע שינוי נסיבות.

אכן סמכות בית הדין לדון בהסדרי השהות גם אחרי הגירושין היא בגין כריכתם בתביעת הגירושין. כיוון שבית הדין דן בעניינם ולבסוף אישר ההסכם ונתן לו תוקף של פסק דין, הדבר מקנה לבית הדין את הסמכות לדון בעניינים אלו אף בתביעה שבשל שינוי נסיבות אחרי הגירושין, מכוח הסמכות הנמשכת, הסמכות היא של בית הדין וההתדיינות תיעשה לפי הנוהל והכללים המחייבים את בית הדין, כאמור לעיל, לפני הרכבו המלא של בית הדין.

ויובהר כי תביעה לשינוי הסכם עקב שינוי נסיבות בענייני הסדרי השהות או מזונות ילדים שנדון וניתן לו תוקף פסק דין, אינה הליך 'סתירת דין' אשר בה לפי תקנה קכט בעל דין מבקש לדון מחדש בפק דין שניתן בעניינו "על סמך טענות עובדתיות או ראיות חדשות שלא היו ידועות לו בדיון הקודם", אשר בו בית הדין, לפי תקנה קלב(1) לתקנות הדיון בית הדין יכול לדון ולהחליט בבקשה "מבלי לשמוע שום צד". הדיון בשינוי נסיבות במקרים אלה מכוח הסמכות הנמשכת הוא המשך הדיון בתביעה ועדכון פסק הדין, שבו אמורה ה"ערכאת השיפוט המקורית לחזור ולעיין בהם מחדש, עם היווצר התנאים המתאימים לכך" (בג"ץ סימה אמיר דלעיל ובג"ץ 6929/10 דלעיל), ובהתאם לנדרש לעדכן את פסק הדין. וככל דיון בתביעה למתן פסק דין, יש לקיים בעניינה דיון בהתאם לסדרי הדין.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

לאור האמור התיק יוחזר לבית הדין האזורי לדיון בפני הרכבו המלא של בית הדין.

לא ברור לנו האיום על האם, לחייבה בהוצאות אם תתעקש על קיום דיון בבקשתה ויתקיים דיון בהרכב מלא ובקשתה תידחה. הדברים פשוטים וברורים: זכותו של אדם להגיש תביעה אם נראה בעיניו שתביעתו צודקת. גם אם תביעתו תידחה, חיוב ההוצאות תלוי בגדרים שגדר לנו השולחן ערוך בחושן משפט (סימן יד), אם יתקיימו התנאים ודאי שבית הדין יחייבה, אך ללא קיום התנאים אין חיוב הוצאות אף אם התביעה תידחה ולבית הדין לא ייראה שהיה צדק בהגשתה.

כמו כן, אין אנו יכולים להתעלם מהאמור בסוף ההחלטה "ככל והאם תנסה לבטל את ההסכם הרי שיעלה פקפוק בכשרות הגט ובית הדין יוציא החלטה לעיכוב נישואין ביחס למבקשת":

הדברים לא מובנים. אין – לא בפרוטוקול הדיון ולא בפסק הדין במועד סידור הגט – זכר לקביעה שכשרות הגט תלויה בקיום ההסכם. כידוע בתי הדין מקפידים שלא לתת גט על תנאי, וכידוע בעת ביטול המודעות חובת הדיינים, וכן המנהג, להדגיש שכשרות הגט אינה תלויה בקיום או אי-קיום ההסכם, וקימו או הפרתו יידונו בפני עצמם.

לדעתי, אם בית דין או דיין לא מקפידים על הכרזה מפורשת וניתוק בין כשרות הגט לקיום ההסכם, הדבר מטיל ספק על כשירותם לשמש כדיינים במצב הפרוץ של הדור שבו יוכל בעל רע מעללים לאיים שאם תהיה סטייה מההסכם, הגט יהיה בטל והאישה תתעגן או ח"ו יהיה חשש ממזרות על ילדיה.

בית הדין לא מאמין שסידור הגט נעשה באופן רשלני ולא ראוי, ולכן מיותר היה לאיים איום סרק על האם.

לאור האמור בית הדין קובע:

א. מקבלים הערעור.

ב. התיק מוחזר לבית דין קמא לדיון לגופו של עניין בתביעה לשינוי הסדרי שהות.

ג. פסק הדין מותר בפרסום בהשמטת שמות הצדדים.

הרב שלמה שפירא

מצטרפים למסקנות.

הרב מאיר פרימן

הרב ציון לוז-אילוז

נפסק כאמור.

ניתן ביום י"ג בטבת התשפ"ה (13.1.2025).

הרב מאיר פרימן

הרב ציון לוז-אילוז

הרב שלמה שפירא

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה

גט

OVER

משפחה • משפט • ומה שביניהם

WWW.GET-OVER.CO.IL

